

The effect of management networks on business model innovation through the mediating structures of the entrepreneurial ecosystem and incubator resources

Abstract

Management networks are known as one of the most important factors affecting the innovative capabilities of organizations. By creating effective communication, these networks facilitate access to knowledge, resources and skills and help entrepreneurs to develop innovative business ideas and models. Meanwhile, the entrepreneurial ecosystem as a support platform plays a key role in accelerating innovation and commercialization of ideas. Also, incubator resources as supports for start-ups and fledgling businesses can help to strengthen and facilitate this process. In this study, the relationship between management networks and business model innovation is investigated through incubator resources and entrepreneurial ecosystems. The statistical population of this study is start-up businesses in Sharif Technology Park. The data was collected by a structured questionnaire taken from Clausen and Molden (2024) and by stratified random method. "Cronbach's alpha, composite reliability and factor loading" were used to determine reliability. Also, in order to determine the validity of logical validity and construct validity, as well as to examine the suitability of the conceptual model structure from the criteria of variance bias, coefficient of determination, predictor correlation index, and effect size index, and to test hypotheses from the structural equation model based on the least sum. Partial squares were used. The results showed that the measurement tools had the necessary reliability and validity and the appropriateness of the conceptual model structure was confirmed. The most important results showed that management networks, resources in entrepreneurial ecosystems and incubator resources have a positive and significant relationship with business model innovation. Also, entrepreneurial ecosystems and incubator resources play a mediating role in the relationship between management networks and business model innovation.

Keywords: Management networks, business model innovation, incubator resources, entrepreneurial ecosystems.

Citation: Ashrafi, A. (2025). The effect of management networks on business model innovation through the mediating structures of the entrepreneurial ecosystem and incubator resources. *Journal of Development Studies and Resource Management*, Vol, No, Shiraz, PP.

Extended Abstract

Introduction

Management networks are known as one of the most important factors affecting the innovative capabilities of organizations. By creating effective communication, these networks facilitate access to knowledge, resources and skills and help entrepreneurs to develop innovative business ideas and models. Meanwhile, the entrepreneurial ecosystem as a support platform plays a key role in accelerating innovation and commercialization of ideas. Also, incubator resources as supports for start-ups and fledgling businesses can help to strengthen and facilitate this process. In this study, the relationship between management networks and business model innovation is investigated through incubator resources and entrepreneurial ecosystems.

Methodology

The current research is an applied study in terms of its purpose. Also, this study is descriptive in terms of type because it describes the impact of management networks on business model innovation through the mediating structures of the entrepreneurial ecosystem and incubator resources. In this study, to determine the sample size, the Morgan and Krejci table is used and the sample size is 234 companies, of which 215 were acceptable. The sampling method in this study is relative stratified random sampling due to the heterogeneity of the statistical population. The statistical population of this study is start-up businesses in Sharif Technology Park. The data was collected by a structured questionnaire taken from Clausen and Molden (2024) and by stratified random method. "Cronbach's alpha, composite reliability and factor loading" were used to determine reliability. Also, in order to determine the validity of logical validity and construct validity, as well as to examine the suitability of the conceptual model structure from the criteria of variance bias, coefficient of determination, predictor correlation index, and effect size index, and to test hypotheses from the structural equation model based on the least sum. Partial squares were used. Also, Baron and Kenny criteria were used to determine the mediating role of entrepreneurial ecosystems in the relationship between management networks and business model innovation.

Results and discussion

The results showed that the measurement tools had the necessary reliability and validity and the appropriateness of the conceptual model structure was confirmed. The most important results showed that management networks, resources in entrepreneurial ecosystems and incubator resources have a positive and significant relationship with business model innovation. Also, entrepreneurial ecosystems and incubator resources play a mediating role in the relationship between management networks and business model innovation.

Conclusion

Entrepreneurial ecosystems play a mediating role in the relationship between management networks and business model innovation. The results of this section showed that there are positive and significant relationships between all variables (management networks, entrepreneurial ecosystem, business model innovation). Finally, incubator resources play a mediating role in the relationship between management networks and business model innovation. According to this criterion, there is a positive and significant relationship between all variables (management networks, entrepreneurial ecosystem, business model innovation). This part of the results is in line with the findings of Moradi and Zandipak, 2023.

مقاله پژوهشی

تأثیر شبکه‌های مدیریتی بر نوآوری مدل کسب و کار از طریق سازه‌های میانجی
اکوسیستم کارآفرینی و منابع انکوباتور

چکیده

شبکه‌های مدیریتی به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل موثر بر توانمندی‌های نوآورانه سازمان‌ها شناخته می‌شوند. این شبکه‌ها با ایجاد ارتباطات موثر، دسترسی به دانش، منابع و مهارت‌ها را تسهیل کرده و به کارآفرینان کمک می‌کنند تا ایده‌ها و مدل‌های کسب و کار نوآورانه را توسعه دهند. در این میان، اکوسیستم کارآفرینی به عنوان یک بستر حمایتی، نقش کلیدی در تسریع نوآوری و تجاری‌سازی ایده‌ها ایفا می‌کند. همچنین منابع انکوباتور به عنوان پیش‌تیبان‌هایی برای استارت‌آپ‌ها و کسب و کارهای نوپا می‌توانند به تقویت و تسهیل این فرایند کمک شایانی نمایند. در این مطالعه به بررسی تعیین ارتباط شبکه‌های مدیریتی با نوآوری مدل کسب و کار از طریق منابع انکوباتور و اکوسیستم‌های کارآفرینی پرداخته می‌شود. جامعه آماری مطالعه حاضر، کسب و کارهای نوپا در پارک فن آوری شریف است. داده‌ها توسط پرسش‌نامه ساختاریافته و برگرفته از پرسش‌نامه کلاوزن و مولدن (۲۰۲۴) و به روش تصادفی طبقه‌ای نسبی جمع‌آوری شد. جهت تعیین پایایی از «کرونباخ آلفا، پایایی ترکیبی و بار عاملی» استفاده شد. همچنین، جهت تعیین روایی از روایی منطقی و روایی سازه و نیز برای بررسی مناسب بودن ساختار مدل مفهومی از معیارهای تورش وارینانس، ضریب تعیین، شاخص ارتباط پیش بین و شاخص اندازه اثر و جهت آزمون فرضیه‌ها از مدل معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مجموع مربعات جزئی استفاده گردید. نتایج حاصله نشان داد که ابزار اندازه‌گیری از پایایی و روایی لازم برخوردار بودند و مناسب بودن ساختار مدل مفهومی تایید شد. مهم‌ترین نتایج نشان داد که شبکه‌های مدیریتی، منابع موجود در اکوسیستم‌های کارآفرینی و منابع انکوباتور با نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی دار دارد. همچنین، اکوسیستم‌های کارآفرینی و منابع انکوباتورها نقش میانجی در رابطه بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار ایفا می‌نمایند.

واژه‌های کلیدی: شبکه‌های مدیریتی، نوآوری مدل کسب و کار، منابع انکوباتور، اکوسیستم‌های کارآفرینی.

استناد: اشرفی، آزاده. (۱۴۰۴). تاثیر شبکه‌های مدیریتی بر نوآوری مدل کسب و کار از طریق سازه‌های میانجی اکوسیستم کارآفرینی و منابع انکوباتور. *فصلنامه مطالعات توسعه و مدیریت منابع*، سال ۳، شماره ۱، شیراز، صص.

مقدمه

در دنیای امروز، نوآوری به عنوان یکی از عوامل کلیدی موفقیت در کسب و کارها شناخته می‌شود. به ویژه در شرایط رقابتی شدید و تغییرات سریع فناوری، سازمان‌ها ناگزیرند مدل‌های کسب و کار خود را به روز کنند و این مورد نیازمند یک رویکرد استراتژیک و مدون است (آندرینی و همکاران^۱، ۲۰۲۲). شبکه‌های مدیریتی به عنوان یک منبع حیاتی برای تبادل اطلاعات، تجربه و منابع شناخته می‌شوند و می‌توانند تاثیر بسزایی بر ایجاد و بکارگیری نوآوری در مدل‌های کسب و کار داشته باشند. کسب و کارهای نوپا بخش مهمی از اقتصاد کشورهای پیشرفته را تشکیل می‌دهند. کسب و کارهای نوپا که با صفات کوچک و انعطاف‌پذیر مشخص می‌شوند از فرصت‌های تجاری جدید استفاده کرده و وارد بازارهای جدید می‌شوند و از این طریق درآمد را از گروه‌های مشتریان جدید به دست می‌آورند (خوان و همکاران^۲، ۲۰۲۳). برای انجام موفقیت‌آمیز این کار، کسب و کارهای نوپا معمولاً باید منطق نحوه ایجاد و جذب ارزش را تغییر دهند. با این حال، کسب و کارها با موانع قابل‌توجهی برای آزمایش مدل کسب و کار روبرو هستند و به این دلیل آن‌ها از محدودیت‌های منابع مانند عدم دسترسی به دانش، ایده‌ها، فناوری، منابع مالی و داشتن قابلیت‌های ضعیف رنج می‌برند (دلیگانی و همکاران^۳، ۲۰۲۲). علاوه بر این، نوآوری مدل کسب و کار اغلب

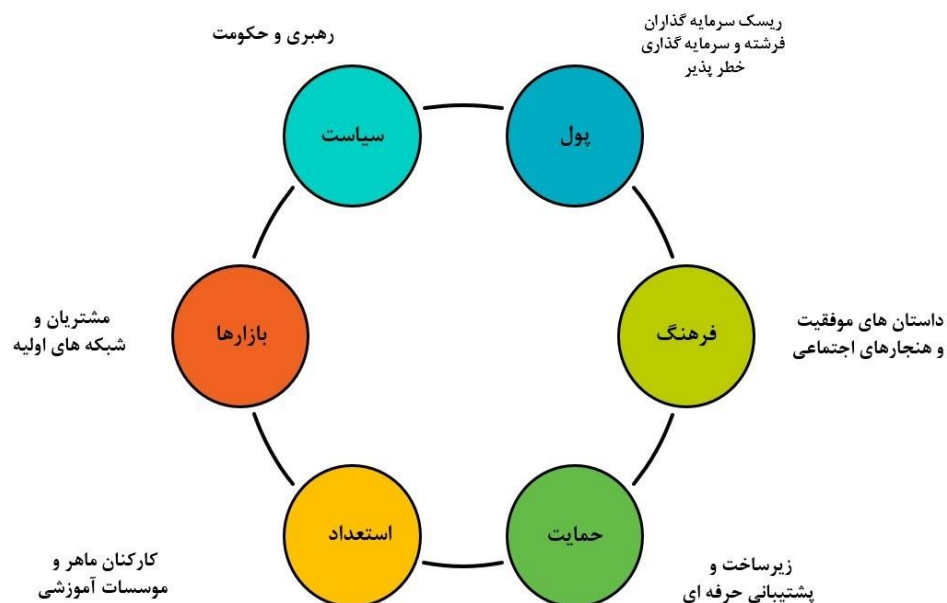
¹ Andreini & et al

² Khuan & et al

³ Deligianni & et al

شامل کنار گذاشتن فعالیت‌های فعلی و جریان‌های درآمد موجود است که بطور ذاتی چالش بر انگیز می‌باشد. این امر باعث می‌شود که نوآوری مدل کسب و کار برای کسب و کارهای نوپا اغلب توأم با ریسک باشد (فاووزی و همکاران^۱، ۲۰۲۲). بنابراین، مسئله اساسی که کسب و کارهای نوپا با آن مواجه هستند چگونگی دستیابی به نوآوری در مدل کسب و کار است.

اکوسیستم کارآفرینی به عنوان یکی از جنبه‌های کلیدی در رابطه با مدل کسب و کارهای نوپا همواره مورد تاکید قرار می‌گیرد. اکوسیستم‌ها به مجموعه‌ای از عوامل و بازیگران مختلف اشاره دارند که به منظور تسهیل نوآوری و رشد کسب و کارها همکاری می‌کنند. این عوامل شامل نهادهای دولتی، دانشگاه‌ها، سازمان‌های غیرانتفاعی، سرمایه‌گذاران و نیز کارآفرینان است. موجودیت این اکوسیستم‌ها می‌تواند به عنوان یک بستر مناسب برای تبادل ایده‌ها و تعاملات موثر بین شرکت‌ها عمل کنند و نقش بسزایی در تسریع فرایند نوآوری ایفا کنند (فرناندز و فریرا^۲، ۲۰۲۲).

شکل ۱: اکوسیستم کارآفرینی

مرکز رشد (انکوباتور) محل کار یا برنامه‌ای است که پشتیبانی و منابع لازم برای کمک به رشد و موفقیت کسب و کارهای نوپا و تازه‌کار را فراهم می‌کند (کیم^۳، ۲۰۲۳). این منابع ممکن است شامل فضای اداری، راهنمایی‌های فنی، دسترسی به بودجه و منابع مالی، فرصت‌های شبکه‌سازی و سایر خدماتی باشد که برای کمک به کارآفرینان طراحی شده‌اند تا ایده‌های کسب و کار خود را توسعه دهند و آن‌ها را به سرمایه‌گذاری‌های موفق تبدیل کنند. منابع انکوباتور به عنوان یکی از اجزای موثر در فرآیند نوآوری شناخته می‌شوند. انکوباتورها به کسب و کارهای نوپا و نوآور کمک می‌کنند تا با فراهم کردن دسترسی به زیرساخت‌ها، خدمات مشاوره‌ای و شبکه‌های ارتباطی به توسعه و تقویت مدل‌های کسب و کار خود بپردازند. همچنین این منابع می‌توانند به شکل‌گیری و استحکام شبکه‌های مدیریتی و در نتیجه تسهیل و تسریع فرآیند نوآوری کمک نمایند (د اندراد و پینیرو^۴، ۲۰۲۳).

مطالعات نشان می‌دهد که روابط شرکت‌ها با سایر منابع دانش، به منظور ارتقای همکاری و تعامل میان شرکت‌ها و کمک به آن‌ها برای دستیابی به منابع دانش جدید، از راه جذب درونی و محیط تجاری بیرونی امکان‌پذیر می‌شود.

¹ Fauzi & et al

² Fernandes & Ferreira

³ Kim

⁴ de Andrade & Pinheiro

در نتیجه روابط میان مدیران یک شرکت با مدیران شرکت‌های دیگر، دانشگاه‌ها، مؤسسات تحقیقاتی و نهادهای دولتی در توسعه و ترویج نوآوری بسیار مهم است. روابط غیررسمی که به منزله روابط شخصی میان مدیران و شرکای خارجی ظاهر می‌شود ممکن است راهی برای جریانات منابع ارزشمند فراهم کند که به شرکت‌ها امکان استفاده از فرصت‌های پیش‌بینی نشده دانش را بدهد و اطلاعات ضمنی را بین طرفین به اشتراک بگذارد. بنابراین، منطقی است که روابط غیررسمی را به منزله عامل پیش‌برنده نوآوری در نظر گرفت. در چنین شرایطی بقای شرکت‌ها مستلزم توجه ویژه به مقوله نوآوری است. از آن جایی که کوتاهی در برنامه‌ریزی و اجرای نوآوری موجب کاهش رقابت پذیری است لذا سرمایه اجتماعی در حکم عامل کلیدی و پیش‌آیند مؤثر در ارتقای سطح عملکرد، موفقیت و خلق مزیت رقابتی سازمان ایفا نقش می‌کند (بویلز و همکاران^۱، ۲۰۲۴- لوکوپولوس و همکاران^۲، ۲۰۲۴). سرمایه اجتماعی از راه متعهد کردن افراد و گروه‌ها به یادگیری، نوآوری را در سازمان تسهیل، انسجام درونی و تعقیب کارکنان مستمر اهداف مشترک را تضمین و با ابراز نظرهای جدید و تبدیل آن به محصولات، به بهبود و پیشرفت عملکرد سازمان کمک می‌کند (اینس و همکاران^۳، ۲۰۲۳)

اکوسیستم کارآفرینی محیط‌های حمایتی کسب و کار مخاطره‌آمیز را خلق می‌کند. به عبارتی، اکوسیستم‌های کارآفرینی مجموعه‌ای از عوامل فرهنگی متمرکز، شبکه‌های اجتماعی، سرمایه گذاری‌ها، دانشگاه‌ها و سیاست‌های اقتصادی فعال هستند که محیط‌های حمایتی از کسب و کار مخاطره‌آمیز مبتنی بر نوآوری را خلق می‌کنند. اکوسیستم کارآفرینی سیستمی درهم‌تنیده و متعامل از بازیگران مختلف است که فرایند رشد و توسعه را پشتیبانی می‌کنند. این بازیگران مختلف هریک به صورت مستقیم و غیرمستقیم موجب رشد خلاقیت و افزایش نوآوری در فضای کسب و کار می‌شوند (کرایتلینگ^۴، ۲۰۲۳). اصطلاح اکوسیستم کارآفرینانه، توسط محققان برای توصیف شرایطی که در آن فرد، سرمایه‌گذاران و جامعه برای تولید و پرورش ثروت و رفاه اقتصادی گرد هم می‌آیند مورد استفاده قرار می‌گیرد. رویکرد اکوسیستم کارآفرینانه عناصر ارزشمندی را برای بهبود عملکرد سیستم ارائه می‌دهد. این رویکرد بر وابستگی‌های متقابل موجود در زمینه کارآفرینی تأکید می‌کند. همچنین تغییر در سیاست کارآفرینی را از کمیت به کیفیت به همراه دارد.

این مطالعه بر کسب و کارهای نوپا ایران در پارک فن آوری شریف تمرکز دارد. دولت، مراکزی مانند پارک‌های علم و فن آوری و مراکز رشد را ایجاد کرده تا افراد و گروه‌ها در آن‌ها بتوانند به رشد و توسعه ایده‌های جدید و خلاقانه بپردازند. با این وجود مطابق آمارهای موجود بیشتر استارت‌آپ‌ها در ایران در همان مراحل اولیه با شکست مواجه می‌شوند. در این مطالعه مدلی پیشنهاد می‌گردد که نشان می‌دهد چگونه کسب و کارهای نوپا می‌توانند با توسعه نوآوری در مدل کسب و کار بقا و مزیت رقابتی خود را افزایش دهند. در این مطالعه بر روی شبکه‌های مدیریتی به عنوان متغیری که می‌تواند بر نوآوری مدل کسب و کار تأثیر گذارد تأکید می‌شود. این مطالعه از نظریه مبتنی بر منبع برای توسعه یک مدل مفهومی استفاده می‌کند که در آن ارتباط شبکه‌های مدیریتی از طریق منابع انکوباتور و اکوسیستم کارآفرینی به نوآوری مدل کسب و کار مورد بررسی قرار می‌دهد که این همان وجه تمایز پژوهش حاضر با سایر مطالعات قبلی است.

نتایج مطالعات محققان پیشین نشان می‌دهد که مطالعات اندکی برای بهبود نوآوری مدل کسب و کار از طریق سازه‌های شبکه‌های مدیریتی، منابع انکوباتور و اکوسیستم‌های کارآفرینی وجود دارد. جهت پر کردن این خلاء تحقیقاتی در این مطالعه ارتباط شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار از طریق منابع انکوباتور و اکوسیستم‌های کارآفرینی می‌شود.

¹ Builes & et al

² Loukopoulos & et al

³ Ince & et al

⁴ Kreiterling

۲. مروری بر مبانی نظری و پیشینه پژوهش

نوآوری در مدل‌های کسب و کار به عنوان یکی از عوامل کلیدی در موفقیت و بقای سازمان‌ها در دنیای متغیر امروز شناخته می‌شود. در این راستا، شبکه‌های مدیریتی به عنوان پلتفرم‌هایی برای ایجاد ارتباطات مؤثر و تبادل ایده‌ها، می‌توانند نقش بسزایی در تسهیل فرایندهای نوآوری ایفا کنند. همچنین، تأثیر اکوسیستم‌های کارآفرینی و منابع انکوباتور به عنوان سازه‌های میانجی نه تنها به تقویت این شبکه‌ها کمک می‌کند، بلکه زمینه‌ساز نوآوری‌های مؤثر و پایدار در مدل‌های کسب و کار نیز می‌گردد. در این بخش از پیشینه تحقیق، به بررسی مطالعات صورت گرفته در این حوزه خواهیم پرداخت تا درک عمیق‌تری از تعاملات موجود و تأثیرات آن‌ها بر نوآوری فراهم آوریم.

جدول ۱: پیشینه تحقیق

نویسنده (سال)	اهداف (مطالعه موردی)	نتایج
آسایش و بافقی (۱۴۰۰)	بررسی عوامل مؤثر بر بکارگیری انواع بریکولاژ و تأثیر آن بر استراتژی-های بازاریابی کارآفرینانه در حیطه بین-المللی (شرکت دارویی عبیدی)	تأثیر مثبت و معنی‌دار عدم اطمینان محیطی بر بکارگیری بریکولاژ موازی و بریکولاژ انتخابی تأثیر مثبت و معنی‌دار فرهنگ کارآفرینی بر بریکولاژ موازی و انتخابی تأثیر مثبت و معنی‌دار بریکولاژ موازی بر خلق نوآوری و تأثیر مثبت و معنی‌دار بریکولاژ انتخابی بر سرعت بخشیدن به ارزش مشتری و گسترش بازارهای منطقه‌ای
معیا و همکاران (۱۴۰۱)	شناسایی و دسته‌بندی محرک‌های نوآوری مدل کسب و کار با استفاده از روش کیفی فراترکیب (حالت عمومی)	شناسایی ۹ عامل (فشار رقابتی، فشار تکنولوژی، تحولات محیط بیرونی، ذی نفعان بیرونی، فرصت توسعه بازار، الگوی فکری مدیریت، چالش‌های داخلی، قابلیت‌های داخلی و تحریک استراتژی داخلی) در نوآوری مدل کسب و کار
شاه‌حسینی و نصرت‌پناه (۱۴۰۲)	بررسی تأثیر روابط مدیریتی بر عملکرد شرکت‌ها با تبیین نقش میانجی نوآوری مدل کسب و کار و نقش تعدیل‌گر آشفستگی محیطی (استان تهران)	تأثیر مثبت و معنی‌دار روابط مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار بر عملکرد شرکت‌های دانش بنیان و نیز نقش واسطه‌ای نوآوری مدل کسب و کار در روابط مدیریتی بر عملکرد شرکت‌ها
عبادت‌طلب و بهاری (۱۴۰۲)	تعیین تأثیر درهم تنیدگی شبکه‌ای بر عملکرد خلق دانش استارت آپ‌ها از طریق بریکولاژ کارآفرینی دوگانه (استان تهران)	تأثیر معنی‌دار درهم تنیدگی شبکه‌ای استارت‌آپ‌ها بر عملکرد ایجاد دانش استارت آپ‌ها در فضای سازنده و بریکولاژ کارآفرینی دوگانه استارت آپ‌ها
تئودوراکی و همکاران ^۱ (۲۰۲۰)	بررسی تجربی اثرات اکوسیستم کارآفرینی و استراتژی رقابت مشارکتی بر عملکرد انکوباتور (فرانسه)	بهبود قابل توجه عملکرد انکوباتور از طریق رقابت مشارکتی و نیز نقش تعدیل‌کننده اکوسیستم کارآفرینی بین استراتژی و عملکرد انکوباتور
لی و همکاران ^۲ (۲۰۲۰)	بررسی نقش انکوباتورهای کسب و کار در ارائه خدمات و نیز بررسی نقش میانجی و تعدیل‌کننده راه‌اندازی کسب	نقش میانجی مؤثر انکوباتورهای کسب و کار در ارائه خدمات شبکه، حمایت سرمایه و برنامه‌های آموزشی و نیز اثر مثبت تعدیل‌کننده مقررات دولتی در راه‌اندازی

¹ Theodoraki & et al

² Li & et al

کسب و کار و توسعه کارآفرینی	و کار و مقررات دولتی برای کارآفرینی (چین)	
نقش تعدیل کننده مثبت انعطاف پذیری استراتژیک در رابطه بین گرایش کارآفرینی، نوآوری اکتشافی، نوآوری استثمارگرانه و عملکرد استارت آپ	تعیین تأثیر جهت گیری شبکه و کارآفرینی بر عملکرد استارت آپ از طریق متغیرهای نوآوری اکتشافی و بهره بردارانه با در نظر گرفتن نقش تعدیل گری انعطاف پذیری استراتژیک (امارات متحده عربی)	دراکه و منصور ^۱ (۲۰۲۳)
ارتباط مثبت و معنی دار بین شبکه های کارآفرینی و پویایی محیط با نوآوری مدل کسب و کار و نیز نقش واسطه ای تفکر امکان گرا در رابطه بین شبکه های کارآفرینی و نوآوری مدل کسب و کار	بررسی تأثیر شبکه های کارآفرینی بر نوآوری مدل کسب و کار از طریق تفکر امکان گرا با در نظر گرفتن نقش تعدیل - گری پویایی محیطی (چین)	ژو و همکاران ^۲ (۲۰۲۴)
ارتباط مثبت و معنی دار بین شبکه های مدیریتی با نوآوری مدل کسب و کار از طریق منابع انکوباتور و اکوسیستم های کارآفرینی	تعیین ارتباط شبکه های مدیریتی با نوآوری مدل کسب و کار از طریق منابع انکوباتور و اکوسیستم های کارآفرینی (نروژ)	کلاوزن و مولدن ^۳ (۲۰۲۴)

۳. روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، یک مطالعه کاربردی است. همچنین، این مطالعه از لحاظ نوع توصیفی است زیرا به توصیف تاثیر شبکه های مدیریتی بر نوآوری مدل کسب و کار از طریق سازه های میانجی اکوسیستم کارآفرینی و منابع انکوباتور می پردازد. جامعه آماری این مطالعه، کسب و کارهای نوپا در پارک فن آوری شریف می باشند که در حال حاضر نزدیک به ۶۰۰ کسب و کار نوپا در پارک مذکور مشغول فعالیت می باشند. در این مطالعه جهت تعیین حجم نمونه از جدول مورگان و کریجسی و حجم نمونه ۲۳۴ شرکت استفاده می شود که ۲۱۵ مورد آن قابل قبول بود. روش نمونه گیری در این مطالعه به دلیل نامتجانس بودن جامعه آماری، روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبی می باشد.

جدول ۲: لیست شرکت های جامعه آماری به تفکیک فعالیت

حوزه فعالیت	تعداد شرکت	نسبت هر گروه در جامعه	تعداد نمونه در هر طبقه
صنایع کالاهای زود مصرف و تجارت الکترونیک	۶	۰.۰۱	۲
فن آوری های مالی	۱۲	۰.۰۲	۵
کشاورزی	۱۸	۰.۰۳	۷
آموزش	۱۸	۰.۰۳	۷
حمل و نقل	۲۴	۰.۰۴	۹
انرژی	۳۰	۰.۰۵	۱۲
بهداشت و درمان	۳۰	۰.۰۵	۱۲

^۱ Daradkeh & Mansoor

^۲ Xu & et al

^۳ Clausen & Molden

۱۴	۰.۰۶	۳۶	مواد پیشرفته و محصولات مبتنی بر فناوری های شیمیایی
۲۶	۰.۱۱	۶۶	خدمات تجاری سازی
۲۶	۰.۱۱	۶۶	برق و الکترونیک، فوتونیک، مخابرات و سیستم های خودکار
۳۷	۰.۱۶	۹۶	ماشین آلات و تجهیزات
۵۹	۰.۲۵	۱۵۰	فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۹	۰.۰۸	۴۸	سایر حوزه ها
۲۳۴	۱	۶۰۰	جمع کل

شبکه های مدیریتی را می توان به عنوان فعالیت های فرامرزی مدیران با نهادهای خارجی تعریف کرد. شبکه های مدیریتی به شرکت ها کمک می کند تا به منابع خارجی برای فعالیت های بهره برداری و اکتشاف دسترسی پیدا کنند. جهت عملیاتی کردن سازه شبکه های مدیریتی، ارتباطات مدیران ارشد شرکت با مدیران شرکت های تامین کننده، شرکت های رقیب، مشتریان، شرکت های بازاریابی، شرکت های ارائه دهنده خدمات فن آورانه و مقامات دولتی بررسی می گردد.

عناصر اکوسیستم کارآفرینی می توانند به عنوان محرک یا مانع تصمیم فرد برای کارآفرین شدن عمل کنند. همچنین احتمال موفقیت یا شکست فرد کارآفرین را در صورت راه اندازی کسب و کار کارآفرینانه رقم می زنند. اکوسیستم کارآفرینی محیطی را ایجاد می کند که تلاش های کارآفرینانه را تشویق کند. همچنین این زیست بوم می تواند به عنوان یک محیط فیزیکی توصیف شود. جایی که شمار نسبتاً زیادی از عناصر اثراتی را در ظهور و رشد کسب و کارها اعمال می کنند. جهت عملیاتی کردن سازه اکوسیستم کارآفرینی ۱۲ سوال انتخاب شده است که شرایط جامعه (فرصت های توسعه کارآفرینی، چالش ها یا احتمالی، تامین مالی، نیروی کار خلاق و غیره) را مورد بررسی قرار می دهد.

منابع انکوباتور تسهیلاتی است که برای پرورش و تسریع رشد کسب و کارهای جدید طراحی شده است. معمولاً منابعی مانند فضای اداری، دسترسی به مربیان و سرمایه گذاران، خدمات مشترک و سایر منابع را برای کمک به کارآفرینان برای راه اندازی کسب و کار خود فراهم می کند. جهت عملیاتی کردن پژوهش، منابع انکوباتور با سایر آیتم ها (شبکه سازی، تجارت، مبادله اطلاعات، پروژه های مشترک، جلسات مشترک مدیران با هم و با مشتریان) مورد بررسی قرار می گیرد.

نوآوری مدل کسب و کار به عنوان فرآیند ایجاد، اصلاح یا تعریف ساختار و اجزای اساسی یک مدل کسب و کار برای ایجاد ارزش های پیشنهادی جدید، گرفتن فرصت های جدید بازار و کسب مزیت رقابتی تعریف می شود. جهت عملیاتی کردن سازه نوآوری، رابطه مدل کسب و کار با شرکای جدید، دسترسی به تنوع شرکت ها، تنوع و نوآوری در ارتباط با شرکت های تجاری، نوآوری در مدل کسب و کار مورد بررسی قرار می گیرد.

۴. یافته ها

اطلاعات جمعیت شناختی جنسیت پاسخ دهندگان نشان داد که ۷۱ درصد پاسخ دهندگان مرد و ۲۹ درصد آن ها زن بودند. همچنین اطلاعات جمعیت شناختی سن پاسخ دهندگان آشکار ساخت که به ترتیب ۲۱، ۶۵ و ۱۴ درصد از پاسخ دهندگان بین ۲۵ تا ۳۵ سال، ۳۶ تا ۴۵ سال و بیشتر از ۴۵ سال سن داشتند. از طرفی، اطلاعات جمعیت شناختی تحصیلات پاسخ دهندگان آشکار ساخت که به ترتیب ۱۷، ۵۸ و ۲۵ درصد از پاسخ دهندگان در مقطع تحصیلی لیسانس، فوق لیسانس، دکترا و پسادکتری مشغول تحصیل بودند. همچنین اطلاعات بدست آمده جمعیت شناختی در مورد حوزه فعالیت نشان داد که به ترتیب ۱۴، ۸، ۵، ۵، ۶، ۷، ۶، ۴، ۷، ۹، ۱۱، ۱۲ و ۶ درصد مربوط به

ماشین الات و تجهیزات، برق و الکترونیک، فوتونیک، مخابرات و سیستم‌های خودکار، صنایع تند مصرف و تجارت الکترونیک، فن‌آوری‌های مالی، کشاورزی، آموزش، مواد پیشرفته و محصولات مبتنی بر فناوری‌های شیمیایی، حمل و نقل، انرژی، بهداشت و درمان، خدمات تجاری سازی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و سایر حوزه‌ها است. برای انجام آزمون نرمال روش‌های متعددی وجود دارد که در این مطالعه از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و آزمون شاپیرو-ویلک استفاده می‌شود.

جدول ۳: آزمون نرمال بودن

آزمون کولموگروف-اسمیرنوف			آزمون شاپیرو-ویلک		
اماره	درجه آزادی	سطح معناداری	اماره	درجه آزادی	سطح معناداری
۰.۱۴۶	۲۱۵	۰.۰۰۰	۰.۹۵۲	۲۱۵	۰.۰۰۰
۰.۱۷۴	۲۱۵	۰.۰۰۰	۰.۸۶۴	۲۱۵	۰.۰۰۰
۰.۱۴۰	۲۱۵	۰.۰۰۰	۰.۸۷۱	۲۱۵	۰.۰۰۰
۰.۱۰۹	۲۱۵	۰.۰۰۰	۰.۹۱۷	۲۱۵	۰.۰۰۰

با توجه به نتایج حاصله در جدول فوق، از آن جایی که سطح معناداری کوچکتر از 0.05 می باشد، پس توزیع داده‌ها نرمال نبوده و نمی‌توان از روش معادلات ساختاری مبتنی بر کوواریانس استفاده کرد. بنابر این، در این مطالعه از روش معادلات ساختاری مبتنی بر واریانس و نرم افزار اسمارت پی ال اس استفاده می‌شود. مقادیر متوسط واریانس استخراج شده برای نوآوری مدل کسب و کار، اکوسیستم کارآفرینی، منابع انکوباتور و شبکه‌های مدیریتی به ترتیب عبارتند از: 0.555 ، 0.507 ، 0.625 و 0.591 .

اولین معیار برای بررسی روایی واگرا معیار فورنل و لارکر است. این معیار بیان می‌کند که ریشه دوم میزان واریانس استخراج شده سازه باید بیشتر از بالاترین همبستگی آن سازه با سایر سازه‌های مدل باشد. مطابق جدول زیر اعداد روی قطر اصلی ماتریس بزرگتر از سایر اعداد واقع شده در زیر قطر اصلی است. لذا سوال‌های یک سازه همبستگی بیشتری با خود سازه دارند و با سوال‌های سازه‌های دیگر متفاوت می‌باشند.

جدول ۴: ماتریس روایی واگرا به روش فورنل و لارکر

نوآوری مدل کسب و کار	اکوسیستم کارآفرینی	منابع انکوباتور	شبکه‌های مدیریتی
۰.۸۴۸			
۰.۶۶۲	۰.۷۵۵		
۰.۶۶۳	۰.۵۰۸	۰.۷۹۵	
۰.۶۱۳	۰.۵۵۱	۰.۵۴۸	۰.۷۴۹

دومین معیار برای اندازه‌گیری روایی واگرا، بارهای عاملی متقابل است که همبستگی هر سازه را با گویه‌های آن سازه را نشان می‌دهد و باید از همبستگی آن سازه با گویه‌های سایر سازه‌ها بیشتر باشد. در غیر این صورت، روایی واگرا زیر سوال می‌رود. مطابق جدول زیر، میزان همبستگی گویه‌های هر سازه بیشتر از میزان همبستگی گویه‌های آن سازه با سایر سازه‌ها می‌باشد.

نوآوری مدل کسب و کار	اکوسیستم	منابع انکوباتور	شبکه‌های مدیریتی

کار	کار آفرینی		
نوآوری مدل کسب و کار ۱	0.758	0.697	0.688
نوآوری مدل کسب و کار ۲	0.858	0.646	0.586
نوآوری مدل کسب و کار ۳	0.789	0.624	0.617
نوآوری مدل کسب و کار ۴	0.916	0.622	0.621
نوآوری مدل کسب و کار ۵	0.908	0.543	0.605
اکوسیستم کار آفرینی ۱	0.595	0.709	0.552
اکوسیستم کار آفرینی ۲	0.633	0.715	0.619
اکوسیستم کار آفرینی ۳	0.554	0.713	0.622
اکوسیستم کار آفرینی ۴	0.632	0.736	0.601
اکوسیستم کار آفرینی ۵	0.670	0.784	0.633
اکوسیستم کار آفرینی ۶	0.646	0.755	0.682
اکوسیستم کار آفرینی ۷	0.624	0.807	0.601
اکوسیستم کار آفرینی ۸	0.622	0.824	0.652
اکوسیستم کار آفرینی ۹	0.668	0.776	0.614
اکوسیستم کار آفرینی ۱۰	0.605	0.756	0.619
اکوسیستم کار آفرینی ۱۱	0.570	0.714	0.615
اکوسیستم کار آفرینی ۱۲	0.658	0.757	0.507
منابع انکوباتور ۱	0.568	0.633	0.696
منابع انکوباتور ۲	0.541	0.616	0.844
منابع انکوباتور ۳	0.646	0.668	0.767
منابع انکوباتور ۴	0.686	0.646	0.805
منابع انکوباتور ۵	0.622	0.624	0.811
منابع انکوباتور ۶	0.634	0.622	0.837
شبکه های مدیریتی ۱	0.617	0.668	0.635
شبکه های مدیریتی ۲	0.621	0.605	0.626
شبکه های مدیریتی ۳	0.605	0.647	0.633
شبکه های مدیریتی ۴	0.552	0.642	0.619
شبکه های مدیریتی ۵	0.619	0.648	0.673
شبکه های مدیریتی ۶	0.622	0.594	0.609

معیار بعدی برای بررسی روایی واگرا معیار منوتریت - هیروتریت است. این معیار به وضوح نسبت به دو معیار فورنل و لارکر و بارهای متقابل، که عمیتاً قادر به تشخیص عدم روایی واگرا نیستند، عملکرد بهتری دارد. اگر مقدار منوتریت - هیروتریت برای تمام سازه‌های مدل کمتر از $0/9$ باشد، روایی واگرا بین دو سازه انعکاسی برقرار می‌باشد. از آن جایی که مقادیر منوتریت - هیروتریت کمتر از $0/9$ است بنابراین شرط سوم روایی واگرا برقرار می‌باشد.

جدول ۵: شاخص منوتریت - هیروتریت

شبکه‌های مدیریتی	منابع انکوباتور	اکوسیستم کارآفرینی	نوآوری مدل کسب و کار	نوآوری مدل کسب و کار
				نوآوری مدل کسب و کار
			۰.۷۳۹	اکوسیستم کارآفرینی
		۰.۷۰۰	۰.۶۶۵	منابع انکوباتور
	۰.۵۱۰	۰.۶۰۵	۰.۷۳۴	شبکه‌های مدیریتی

آلفای کرونباخ معیاری کلاسیک برای سنجش پایایی و ارزیابی پایداری درونی مدل محسوب می‌شود. مقدار آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر بالاتر از $0/7$ است لذا بیانگر پایایی قابل قبول است. روش حداقل مربعات جزئی معیار مدرن تری نسبت به آلفای کرونباخ به کار می‌برد که در این پژوهش مقدار آن برای هر سازه بالای $0/7$ بدست آمده است و لذا نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری دارد.

اولین معیار برای بررسی مناسب بودن ساختار مدل تحقیق، بررسی وجود هم‌خطی بین متغیرهای مستقل می‌باشد. بررسی هم‌خطی براساس شاخص تورم واریانس است که برای هر سازه مستقل باید کمتر از ۵ باشد. در غیر این صورت باید سازه‌ها با سایر سازه‌ها ادغام یا حذف یا با ایجاد سازه مرتبه بالاتر سعی در رفع این مشکل شود. کمترین میزان شاخص تورم واریانس ۱.۴۴۱ و بیشترین مقدار آن ۳.۱۱۱ بدست آمده است. نتایج این بخش بیانگر سطح قابل قبول عامل تورم واریانس برای هر سازه ترکیبی (کمتر از ۵) است.

گام بعدی در ارزیابی مدل ساختاری، استفاده از معیار استون گیسر است که نشان می‌دهد اگر در یک مدل روابط بین سازه‌ها به درستی تعریف شده باشد، سازه‌ها قادر به تأثیرگذاری کافی بر شاخص‌های همدیگر هستند و این امر موجب می‌شود که فرضیه‌ها به درستی ارزیابی گردند. از آن جایی که مقدار شاخص ارتباط پیش‌بین مثبت می‌باشد لذا نشان می‌دهد که ساختار مدل مفهومی مناسب می‌باشد.

جدول ۶: شاخص ارتباط پیش‌بین

شاخص ارتباط پیش‌بین	نوآوری مدل کسب و کار
۰.۵۵۸	اکوسیستم کارآفرینی
۰.۴۰۷	منابع انکوباتور
۰.۴۵۰	

آخرین مرحله برای سنجش مناسب بودن ساختار مدل مفهومی، معیار اندازه اثر است. اندازه اثر شاخص ارزیابی بخش ساختاری مدل است و برای متغیرهای مستقل برون‌زا مصداق دارد. شاخص اندازه اثر توسط جاکوب کوهن معرفی شده است. شاخص اندازه اثر برای یک متغیر مستقل، میزان تغییرات در برآورد متغیر وابسته را زمانی که اثر آن متغیر حذف شود نشان می‌دهد. میزان اندازه اثر در این پژوهش بزرگتر از صفر بدست آمده است.

نتایج حاصله نشان داد که شبکه‌های مدیریتی با نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی‌دار دارد.

جدول ۷: ارتباط شبکه‌های مدیریتی با نوآوری مدل کسب و کار

P	t	β	
۰.۰۰۰۶	۲.۷۶۹	۰.۱۸۴	نوآوری مدل کسب و کار -> شبکه‌های مدیریتی

نتایج حاصل از بررسی ارتباط اکوسیستم کارآفرینی با نوآوری مدل کسب و کار نشان داد که منابع موجود در اکوسیستم‌های کارآفرینی با نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی‌دار دارد.

جدول ۸: ارتباط اکوسیستم‌های کارآفرینی با نوآوری مدل کسب و کار

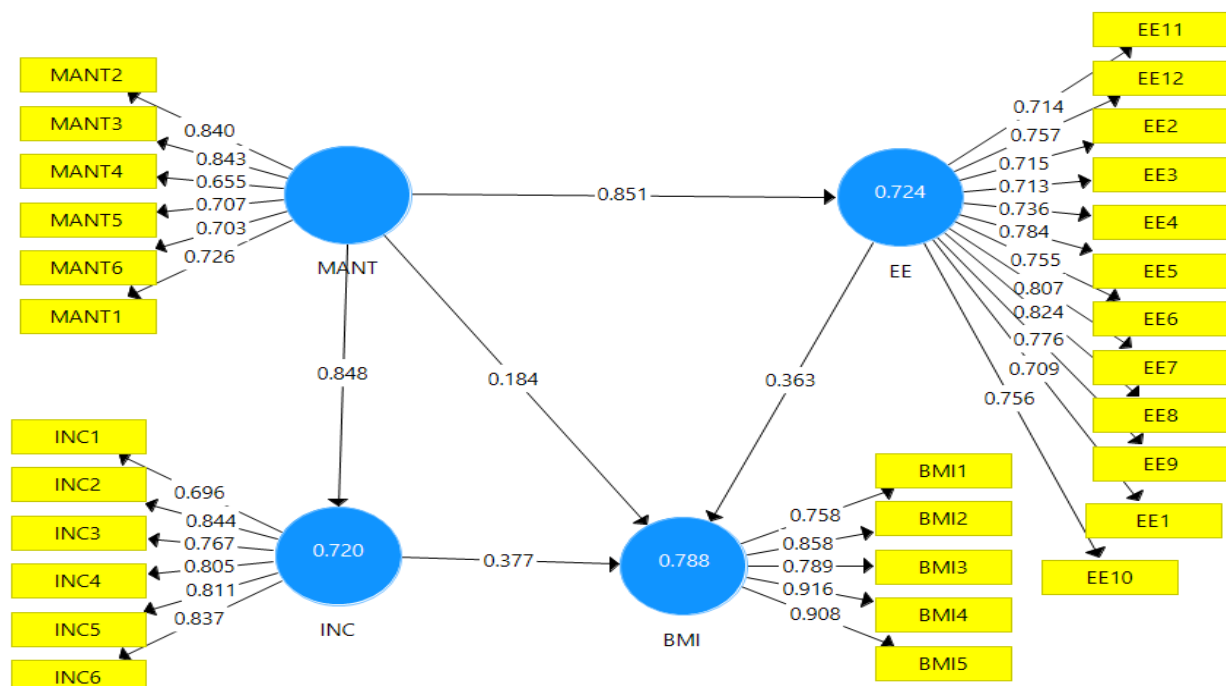
P	t	β	
۰.۰۰۰۰	۴.۹۰۸	۰.۳۶۳	نوآوری مدل کسب و کار -> اکوسیستم کارآفرینی

همچنین نتایج حاصل از بررسی ارتباط بین منابع انکوباتور با نوآوری مدل کسب و کار نشان داد که منابع انکوباتور با نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی‌دار دارد.

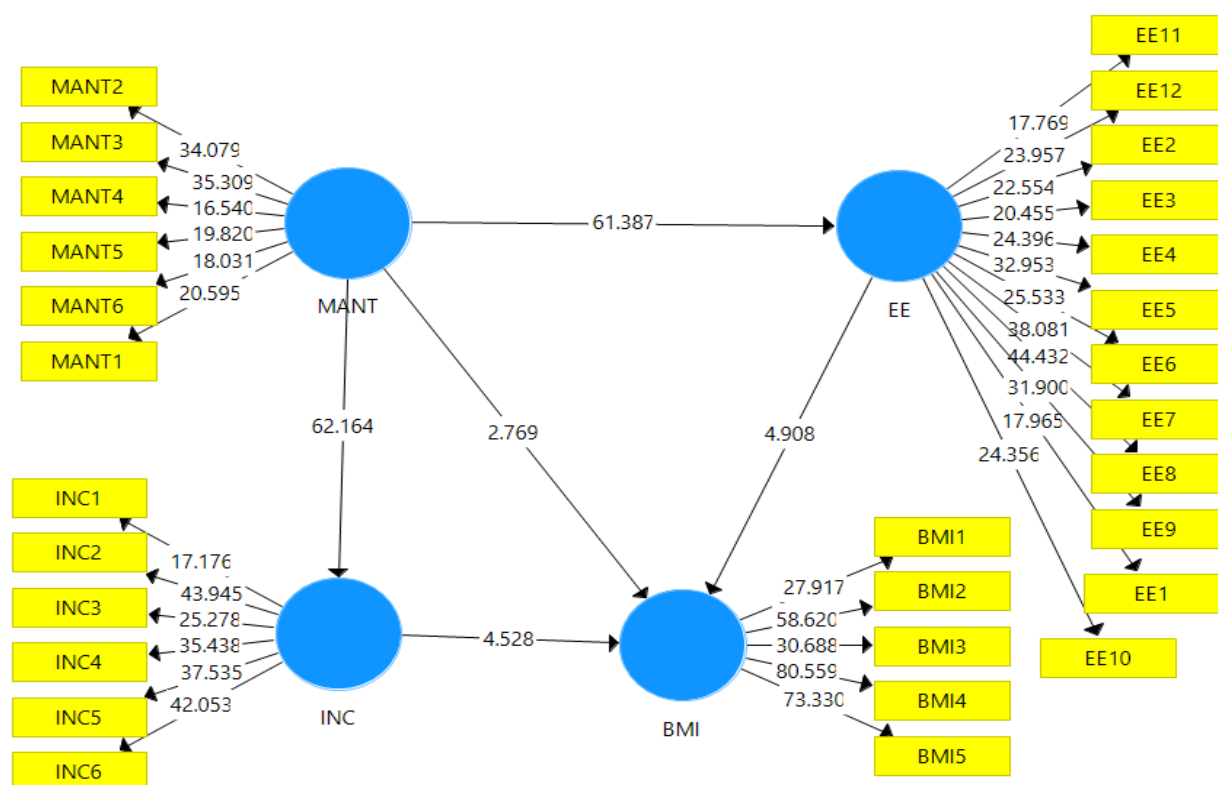
جدول ۹: ارتباط منابع انکوباتور با نوآوری مدل کسب و کار

P	t	β	
۰.۰۰۰۰	۴.۵۲۸	۰.۳۷۷	نوآوری مدل کسب و کار -> منابع انکوباتور

در نهایت، در شکل‌های زیر مدل گرافیکی ضرایب استاندارد مسیر و معناداری آن‌ها مورد بررسی قرار گرفته است.

شکل ۲: مدل گرافیکی ضرایب استاندارد مسیر

شکل ۳: مدل گرافیکی معناداری ضرایب استاندارد

جهت تعیین نقش میانجی اکوسیستم‌های کارآفرینی در رابطه بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار از معیارهای بارون و کنی استفاده شد. نتایج حاصله نشان داد که:

الف: بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

ب: بین شبکه‌های مدیریتی و اکوسیستم‌های کارآفرینی ارتباط مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

ج: بین اکوسیستم‌های کارآفرینی و نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

د: وقتی اکوسیستم‌های کارآفرینی به عنوان رابط بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار معرفی شده است مقدار ضریب استاندارد مسیر از ۰/۸۱۳ به ۰/۲۸۷ کاهش یافته است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که ارتباط شبکه‌های مدیریتی با نوآوری مدل کسب و کار به میزان ۶۴/۷۰ درصد از طریق اکوسیستم‌های کارآفرینی حاصل شده است و میزان ۳۵/۳۰ از رابطه مستقیم شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار حاصل شده است. بعلاوه، از مون سوئل نشان می‌دهد که این تاثیر معنی‌دار می‌باشد.

جدول ۱۰: نقش میانجی اکوسیستم‌های کارآفرینی در رابطه بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار

	MANT -> BMI	MANT -> EE	EE -> BMI	MANT -> BMI Mediated by EE		
				MANT -> BMI	MANT -> EE	EE -> BMI
β	0.813	0.852	0.862	0.287	0.850	0.618
SE	0.019	0.013	0.013	0.061	0.014	0.057
t-value	43.383	67.514	67.803	4.723	61.674	10.780
P-values	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000

Type of Mediation: Partial
Sobel Z value: 9.47 significance at $p < 0.000$

همچنین منابع انکوباتور نقش میانجی در رابطه بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار ایفا می‌کند. جهت تعیین نقش میانجی منابع انکوباتور، در رابطه بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار از معیارهای بارون و کنی استفاده شد. نتایج نشان داد که:

الف: بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

ب: بین شبکه‌های مدیریتی و منابع انکوباتور ارتباط مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

ج: بین منابع انکوباتور و نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

د: وقتی منابع انکوباتور به عنوان رابط بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار معرفی شده است. مقدار ضریب استاندارد مسیر از $+0.813$ به $+0.290$ کاهش یافته است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که ارتباط شبکه‌های مدیریتی با نوآوری مدل کسب و کار به میزان $64/33$ درصد از طریق منابع انکوباتور حاصل شده است و میزان $35/67$ درصد از رابطه مستقیم شبکه‌های مدیریتی و نوآوری کسب و کار مدل حاصل شده است. بعلاوه، از مومن سوبل نشان می‌دهد که این تاثیر معنی‌دار می‌باشد.

جدول ۱۱: نقش میانجی منابع انکوباتور در رابطه بین شبکه‌های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار

	MANT -> BMI	MANT -> INC	INC -> BMI	MANT -> BMI Mediated by INC		
				MANT -> BMI	MANT -> INC	INC -> BMI
β	0.813	0.850	0.863	0.290	0.848	0.617
SE	0.019	0.014	0.014	0.064	0.012	0.063
t-value	43.383	62.684	60.603	4.492	68.520	9.858
values-P	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Type of Mediation: Partial						
Sobel Z value: 10.67 significance at $p < 0.000$						

۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادات

در دنیای پویا و تغییرپذیر امروز، نوآوری به عنوان یکی از کلیدی‌ترین عوامل موفقیت در کسب و کارها به شمار می‌آید. بخش‌های مختلف یک سازمان به ویژه بنیان‌گذاران و مدیران، با بهره‌گیری از شبکه‌های مدیریتی می‌توانند به ارتقا نوآوری در مدل‌های کسب و کار خود کمک کنند. در واقع، شبکه‌های مدیریتی به عنوان یک پلتفرم حمایتی، می‌توانند رویکردهای نوآورانه را در تمامی جنبه‌های سازمان تسهیل کنند. از طرفی، نقش اکوسیستم کارآفرینی به عنوان یک سازه میانجی در ارتقا نوآوری همواره مورد تاکید قرار دارد. اکوسیستم‌های کارآفرینی شامل مجموعه‌ای از نهادها، افراد و منابع هستند که با همکاری یکدیگر، زمینه‌ساز توسعه کارآفرینی و نوآوری می‌باشند. اکوسیستم کارآفرینی قوی می‌تواند به سازمان‌ها کمک کند تا از فرصت‌های جدید بهره‌برداری کنند و با کاهش ریسک سرمایه‌گذاری، به راحتی ایده‌های نوآورانه را به سمت تجاری‌سازی ببرند. همچنین منابع انکوباتور با ارائه منابع مالی، آموزشی و مشاوره‌ای به استارت‌آپ‌ها و نوآوران، نقش بسزایی در پرورش ایده‌های نوآورانه ایفا می‌کند. وجود ظرفیت‌های مناسب در انکوباتور می‌تواند فرآیند نوآوری را تسریع کند و به سازمان‌ها کمک کند تا ایده‌های جدید را به سرعت به مدل‌های کسب و کار عملی تبدیل کنند.

در این پژوهش جهت تعیین روایی، از روایی منطقی (صوری و محتوایی) و سازه (همگرا و واگرا) استفاده شد. همچنین برای بررسی مناسب بودن ساختار مدل مفهومی تحقیق، از معیارهای شاخص تورم واریانس، ضریب تعیین، شاخص ارتباط پیش بین و شاخص اندازه اثر استفاده شد. نتایج نشان داد که ابزار اندازه گیری از پایایی و روایی لازم برخوردار می باشد و مدل مفهومی تایید شد. در این مطالعه از مدل معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی جهت آزمون فرضیه ها استفاده شد. نتایج حاصله نشان داد که شبکه های مدیریتی، منابع موجود در اکوسیستم های کارآفرینی و منابع انکوباتور با نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی دار دارد. بعلاوه، اکوسیستم های کارآفرینی و منابع انکوباتورها نقش میانجی در رابطه بین شبکه های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار ایفا می نماید.

نتایج نشان داد که شبکه های مدیریتی با نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی دار دارد. استارت آپ های شبکه فعالیت دانش در هم تنیده در یک شبکه تعاملی دانش چندسطحی، چند گرایان و به صورت پویا متصل هستند. از طریق ادغام دانش در حوزه اصلی بازار، حوزه بازار جدید، حوزه فنی اولیه و حوزه فناوری شناسی جدید یک فرآیند کارآمد از آمیختگی عناصر دانش شکل می گیرد و فعالیت های دانش بین سوژه های دانش بیشتر ارتقا می یابد. از منظر درهم تنیدگی رابطه ای، اگر مدیران استارت آپ ها بتوانند با همدیگر ارتباط برقرار نمایند و این ارتباط را با سایر مؤسسات تحقیقاتی، دانشگاه ها، دولت ها، انجمن های صنعتی و مؤسسات سرمایه گذاری و تأمین مالی گسترش دهند می توانند رویکردهای جامع تری در رابطه با نوآوری در مدل کسب کار خود اتخاذ نمایند. این موضوع با نتایج محققان پیشین (عبادت طلب و بهاری، ۱۴۰۲ - حسینی راد و همکاران، ۱۴۰۱ - کلاوزن و مولدن، ۲۰۲۴ - شی و همکاران، ۲۰۲۱) همراستا می باشد.

محققان اکوسیستم ها دیدگاهی پساچهرمانانه از کارآفرینی دارند و تمرکز را از بنیان گذار به محیط وسیع تری که بنیان گذار و سازمان او در آن وجود دارد، تغییر می دهند. نتایج این بخش نشان داد که منابع موجود در اکوسیستم های کارآفرینی با نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی دار دارد. این با نتایج محققان پیشین (شاه حسینی و نصرت پناه، ۱۴۰۲ - آسایش و بافقی، ۱۴۰۰ - ژو و همکاران، ۲۰۲۴) همراستا می باشد.

مرکز رشد یا انکوباتور تلاش می کند چالش های موجود بر سر راه کسب و کارها نوپا را رفع کرده و به آنها در رسیدن به موفقیت، رشد و عملیاتی شدن ایده ها کمک کند. در این مراکز ابتدا ایده های کارآفرینان بررسی خواهد شد و سپس متناسب با آن و در صورت نیاز طرح های هوشمندانه به کسب و کارهای نوپا با هدف کمک به تسهیل تجاری سازی ایده و ورود به بازار، ارائه می شود. نتایج نشان داد که منابع انکوباتور با نوآوری مدل کسب و کار ارتباط مثبت و معنی دار دارد. این با نتایج محققان پیشین (کیخا و همکاران، ۱۴۰۱ - مهرعلیان و همکاران، ۱۳۹۹ - ژو و همکاران، ۲۰۲۳) همراستا می باشد.

همچنین اکوسیستم های کارآفرینی نقش میانجی در رابطه بین شبکه های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار ایفا می نماید. جهت تعیین نقش میانجی اکوسیستم های کارآفرینی در رابطه بین شبکه های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار از معیارهای بارون و کنی استفاده شد. نتایج این بخش نشان داد که ارتباط مثبت و معنی داری بین همه متغیرها (شبکه های مدیریتی، اکوسیستم کارآفرینی، نوآوری مدل کسب و کار) وجود دارند. این موضوع با نتایج نداف و همکاران، ۱۴۰۱، همراستا می باشد.

در نهایت منابع انکوباتور نقش میانجی در رابطه بین شبکه های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار ایفا می نماید. جهت تعیین نقش میانجی منابع انکوباتور در رابطه بین شبکه های مدیریتی و نوآوری مدل کسب و کار از معیارهای بارون و کنی استفاده شد. مطابق این معیار نیز ارتباط مثبت و معنی داری بین همه متغیرها (شبکه های مدیریتی، اکوسیستم کارآفرینی، نوآوری مدل کسب و کار) وجود دارند. این بخش از نتایج با یافته های مرادی و زندی پاک، ۱۴۰۲، همراستا می باشد.

منابع

- آسایش، فرزاد؛ بافقی، پرستو (۱۴۰۰)، عوامل موثر بر بریکولاژ و تاثیر آن بر استراتژی‌های بازاریابی کارآفرینانه بین‌المللی، سومین همایش ملی مدیریت دانش و کسب و کارهای الکترونیکی با رویکرد اقتصاد مقاومتی، مشهد.
- حسینی راد، سید داود؛ قاسمی، مصطفی؛ محسنی، عبدالرضا. (۱۴۰۱). بررسی آثار گرایش کارآفرینانه بر عملکرد مالی با در نظر گرفتن نقش تعدیلی کیفیت اطلاعات حسابداری، نشریه پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۴(۱)، صص ۲۱-۳۶.
- شاه حسینی، محمدعلی؛ نصرت پناه، رسول (۱۴۰۲). تاثیر روابط مدیریتی بر نوآوری مدل کسب و کار و عملکرد شرکت‌های دانش بنیان، ششمین کنفرانس بین‌المللی تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تهران
- کیخا، حسین؛ کیخا، عالمه؛ تاش، مهیم (۱۴۰۱). بررسی رابطه قابلیت نوآوری بازاریابی و شبکه ارتباطی با ارزش ویژه برند با نقش میانجی ارزش همکاری و ارزش مشتری در بانک‌های خصوصی، تحقیقات بازاریابی نوین، ۱۲(۳)، صص ۸۱-۷۱.
- عبادت‌طلب، ابراهیم؛ بهاری، رقیه (۱۴۰۲) تاثیر درهم تنیدگی شبکه‌ای استارت‌آپ‌ها بر عملکرد خلق دانش از طریق بریکولاژ کارآفرینی دوگانه (مورد مطالعه: استارت آپ های استان تهران)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد کارآفرینی، گرایش کسب و کارهای جدید، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، دانشکده مدیریت و زبان‌های خارجی
- مرادی، مرتضی؛ زندی پاک، رابعه (۱۴۰۲). بررسی میزان تأثیر مشارکت یا عدم مشارکت شرکت‌ها در ایجاد خوشه صنعتی بر عملکرد نوآوری آن‌ها با نقش میانجی مدیریت دانش. مدیریت نوآوری، ۵(۱)، صص ۲۸-۱.
- معیا، عباس، اوتارخانی، علی، رضاییان، علی، حاجی پور، بهمن (۱۴۰۱). چارچوب محرک‌های نوآوری مدل کسب و کار، *مطالعات مدیریت بهبود و تحول*، ۳۱ (۱۰۳)، ۷۱-۹۶.
- مهرعلیان، علی؛ دودانگه، سارا؛ خون سیاوش، محسن (۱۳۹۹). مطالعه‌ای با عنوان «تأثیر کارآفرینی بین‌المللی محوری بر عملکرد بین‌المللی شرکت‌های کوچک و متوسط با نقش میانجی بازار بین‌المللی محوری و قابلیت شبکه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی تاکستان، مدیریت بازرگانی-کارآفرینی، دانشکده علوم انسانی
- نداف، مهدی؛ محمدی، سارا؛ موسوی، سید جعفر. (۱۴۰۱). مدل سازی تاثیر اکوسیستم کارآفرینی بر قصد کارآفرینی: نقش میانجی خودکارآمدی، اشتیاق و هوشیاری کارآفرینی. فصلنامه انجمن علوم مدیریت ایران، ۱۷(۶۵)، صص ۸۲-۵۳.
- Andreini, D., Bettinelli, C., Foss, N. J., & Mismetti, M. (2022). Business model innovation: a review of the process-based literature. *Journal of Management and Governance*, 26(4), 1089-1121.
- Builes, S., Congote, D., Villegas-Palacio, C., Berrio-Giraldo, L., & Berrouet, L. (2024). Trajectories of socio-ecological systems: Does social capital matter? A case study in the tropical Andes. *Environmental Development*, 101047.
- Clausen, T. H., & Molden, L. H. (2024). Managerial ties, external resources, and business model innovation: Interplay and mediation analysis. *Journal of Small Business Management*, 1-27.
- Daradkeh, M., & Mansoor, W. (2023). The impact of network orientation and entrepreneurial orientation on startup innovation and performance in emerging economies: The moderating role of strategic flexibility. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 9(1), 100004.
- Deligianni, I., Sapouna, P., Voudouris, I., & Lioukas, S. (2022). An effectual approach to innovation for new ventures: The role of entrepreneur's prior start-up experience. *Journal of Small Business Management*, 60(1), 146-177.
- de Andrade, R. D., & Pinheiro, P. G. (2023, May). Startups Knowledge Sharing Through Entrepreneurial Networks and the Catalytic Role of Incubators. In *International Conference on Knowledge Management in Organizations* (pp. 3-16). Cham: Springer Nature Switzerland.
- Fauzi, S. N. M., Ghazali, P. L., Razak, R. A., Zain, E. N. M., & Muhammad, N. (2022). Risk Management of Start-up Business for SMEs: A Review Paper. *The Journal of Management Theory and Practice (JMTP)*, 3(1), 67-72.
- Fernandes, A. J., & Ferreira, J. J. (2022). Entrepreneurial ecosystems and networks: a literature review and research agenda. *Review of Managerial Science*, 16(1), 189-247.
- Ince, H., Imamoglu, S. Z., & Karakose, M. A. (2023). Entrepreneurial orientation, social capital, and firm performance: The mediating role of innovation performance. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 24(1), 32-43.
- Khuan, H., Andriani, E., & Rukmana, A. Y. (2023). The Role of Technology in Fostering Innovation and Growth in Start-up Businesses. *West Science Journal Economic and Entrepreneurship*, 1(08), 348-357.

- Kim, S. K. (2023). An Exploratory Study on the Role of Business Incubators in Supporting the Success of Startups. *Journal of Information Technology Applications and Management*, 30(2), 59-66.
- Kreiterling, C. (2023). Digital innovation and entrepreneurship: a review of challenges in competitive markets. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 12(1), 49.
- Li, C., Ahmed, N., Qalati, S. A., Khan, A., & Naz, S. (2020). Role of business incubators as a tool for entrepreneurship development: the mediating and moderating role of business start-up and government regulations. *Sustainability*, 12(5), 1822.
- Loukopoulos, A., Papadimitriou, D., & Glaveli, N. (2024). Unleashing the power of organizational social capital: exploring the mediating role of social entrepreneurship orientation in social enterprises' performances. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 30(5), 1290-1313.
- Shi, X., Lu, L., Zhang, W., & Zhang, Q. (2021). Structural network embeddedness and firm incremental innovation capability: the moderating role of technology cluster. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 36(11), 1988-2000.
- Theodoraki, C., Messegem, K., & Audretsch, D. B. (2020). The effectiveness of incubators' co-opetition strategy in the entrepreneurial ecosystem: Empirical evidence from France. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 69(4), 1781-1794.
- Xu, S., Wu, X., He, J., Zhu, R., Morrison, A. M., & Xie, C. (2024). Turning entrepreneurial networks into business model innovation for start-ups. *Management Decision*.